

stave*), zaradi katerih nam že zdaj krvavi naše verno srce, ker najglobokeje žalijo naše kršansko čut! Sprejeli ste kandidature v državni zbor zoper našega narodnega kandidata g. prof. Pajka, kterega ste v svojem oklicu leta 1873 grdo očrnilili, ki pa, kot naš domačin in rojak, zasluži naše zaupanje v večji meri od Vas.

Primorani smo tedaj naznaniti Vam, da v našem okraju nimate zaupanja, kar že to kaže, da ste pri zadnji volitvi v državni zbor tukaj ostali v manjšini. Pričakujemo torej od Vaše zasebne poštenosti in častiljubnosti, da brez odloga odložite svoj mandat za državni zbor.**)

Sledi 61 podpisov volilcev in srenjčanov iz Vuzenice, sv. Primožu na Pohorju, sv. Antona in Št. Janževega vrha v Arlei (Marenberskega okraja.)

Štajerski dež. zbor.

XXII. Seja 16. jan. 1874. Na dnevnem redu je bila volitev dveh deželniških odbornikov. Veliki posestniki si izvolijo enoglasno grofa Kottulinskega; volitev drugega odbornika izmed vseh poslancev namesto dr. Schlofferja, ki se je odpovedal, se pa je morala 6krat ponoviti. Pri prvi volitvi sta imela dr. Schloffer in baron Konrad največ glasov, nobeden pa ne absolutne večine. Pri ožji volitvi zmaga sicer Schloffer z 28 glasovi, a službe noče prevzeti. — Pri naslednjih 4 volitvah je dr. Schreiner dvakrat zmagal proti Konradu, pa se je branil, dokler ni k slednjemu z veliko večino (38 glasovi) izvoljen bil in službo sprejel. Kot namestniki so bili potem voljeni: dr. Gmeiner, Scholz in Remschmidt; v deželno komisijo za vrnanje zemljiškega davka je bil voljen poslanec Lohninger, česar smemo veseli biti. — Iz poročila dež. odbora od sept. 1872 do sept. 1873. je fin. odbor dve reči povzel in nasvete stavil, zastran „pomanjkanja učiteljev“ in njih „imenovanja.“ Kljub temu, da se je do tega časa iz dež. blagajnice blizo 400.000 gld. podpore za učiteljske plače potrošilo, manjka vendar mnogo učiteljev, 63 šol celó praznuje, ker ni učiteljev al pa primernih poslopij; tudi pri drugih šolah manjka 140 učiteljev. Da se tem potrebam v okom pride, nasvetuje fin. odbor in zbor temu pritrdi, da se naj od vlade zahteva: 1. da se mladeničem, ki so bili med vojske vzeti, odpust da, ako se hočejo za učiteljstvo pripravljati; 2. da imajo po dokončani pripraviški šoli in dokler se na glavno skušnjo zrelosti pripravljajo, iste pravice, ktere vojaška postava daje onim, ki so skušnje že dostali, da se namreč k vojnim vadbam za 8 tjednov le v počitnicah pokličejo, po napravljani skušnji pa odpust dobijo; 3. da imajo služeci podučitelji in provizorični učitelji ob času vojske iste prednosti, kakor jih uživajo redni učitelji v smislu §. 26. vojne postave, da se jim namreč odpust dati zamore.

Kar zadeva imenovanje učiteljev, se kaže zdaj resnica vsega tega, kar je „Gospodar“ tačas pisal, ko je šlo za to, ali se naj učnina pridržali ali pa odpravi. Pri tej stvari ne gre toliko v poštrev učnina sama, ampak pravica učitelje imenovati. Učnina se je odpravila, učiteljem so se plače zboljšale, kar jim iz srca privoščimo, naložil se je okrajem šolski davek, poprej 10% od direktnih, zdaj 7% od vseh davščin, napravilo so se nove šole, z vsem tem se je pa strošek za šole tako pomnožil, da mora deželna blagajnica povsod prikladati. S tem pa je šla pravica imenovati učitelje mnogim okrajem rakom žvižgat. Po postavi namreč (§. 7. od 4. febr. 1870) zadobi deželni šolski svet pravico imenovanja, ako pri nezmožnosti krajnega ali okrajnega fonda deželna blagajnica ves ali nad polovico stroška za ktero šolo trpi. Tako je prišlo, da je do lani meseca septembra dež. šol. svet na 636 šolah pridobil pravico imenovati, in bati se je, da dobi to pravico zastran vseh šol, ako se namreč s pomnoženimi šolami tudi strošek vedno bolj množi. — Temu je hotel finančni odbor v okom priti z neko premembo postave, vsled katere bi dež. šol. svet le tačas imel pravico imenovanja, ako doplačuje dežela v okr. šolski fond $\frac{3}{4}$ stroškov. V svojem poročilu izrekel je fin. odbor besede, s kterimi smo tudi mi ob svojem času pobijali odpravljenje učnine, videvši nevarnost, ki iz tega izvira: „Po postavi od dne 19. dec. 1873 se je učnina odpravila, učiteljem pa plača povišala; ker so pa prikladki okrajev blizo enaki ostali, mora dežela več doplačevati, kar je krajnim in okr. šolskim svetom pravico imenovanja skrčilo.“

Proti predlogu fin. odbora govorili so dr. Vrečko, dr. Rechbauer, dr. Fleck in deželni predsednik Kubeck. Vsi so poudarjali, da bi se z omenjeno premembo postave nič ne doseglo, ker pri sedanjem stanju šolskih stroškov drugače biti ne more, kakor da — dežela priklada, kar bo vedno bolj potreba, ako se na vrat na nos nove šole snujejo. Če pa pomislimo, da so tudi deželne priklade iz denarjev deželanov, bi res pravično bilo, da se krajnim in okr. šol. svetom ne krči pravica učitelje imenovati. — Sprejeta je bila po dolgem besedovanju resolucija bar. Hakelberga v tem smislu, da se dež. odboru naloži: Pretresovati vprašanje, kako ločiti obojo stvar, imenovanje in plačevanje učiteljev, in v prihodnjem zasedanju o tem poročati ali tudi predloge staviti. Srenji v Jurkloštru se odbije prošnja za posojilo iz dež. blagajnice za dovršenje šolskega poslopja, ter se naloži dež. odboru prošnjike zavrniti na štajersko hranilnico v Gradci, ki v ta namen prav rada ubožišim srenjam pomaga. Po predlogu cestnega odbora privoli se graš-

*) Je že, kakor tudi slov. liberalci. Vred.

**) Ne bo, kakor tudi dr. Razlaga nezaupnica z deželnega zbora ne spravi. Vred.

kemu mestu 20.000 gld. za novo cesto iz mesta do kolodvora graško-rabske železnice. Nasproti je govoril dr. Srnec in dokazal, da ta cesta le Gradčanom koristi. — Za stran dež. jezdarske šole se pooblasti dež. odbor, vsa poslopja za najmanj 25.000 gld. prodati. — Sprejeti so bili tudi predlogi fin. odbora, da se deželne posilnice v Messendoifu in Lonkovci proti primernemu povračilu stroškov državni upravi odstopijo. — Deželni fond prevzame stroške 26.250 gld. za odkupljenje šotišč pri vravnavi reke Anize. — Mariborski mestni srenji se dovoli, da sme tri leta od 1. jan. 1874 pobirati vvoznino na pivo od vedra 10³/₁₀ kr. od žganih tekočin vedro 1⁷/₈ kr. Baron Rast je predlagal, da naj to samo za to leto velja, kar pa ni obveljalo, njemu pa nezaupanje Mariborčanov naklonilo.

Cerkvene zadeve.

Udom bratovšine sv. Cirila in Metoda. Vsa kega vernega Slovenca veseli zvedeti, kako bratovšina sv. Cirila in Metoda napreduje. Dokler so premilostljivi škof Anton Martin, njen pobožni začetnik še živeli, so vsako leto po „Zgodnji Danici“ kratko poročilo o tej bratovšini razglasili. Preblagi vrtnar že 12to leto v hladni zemlji počivajo, drevo pa, katerega so l. 1852 na slovanskih tleh zasadili, se lepo razcveta. V semeniški cerkvi v Mariboru se nahajajo glavne bukve te bratovšine. Na čelu se sveti preslavno ime **Antona Martina Slomškega**, prvega uda omenjene bratovšine. Za njim so zapisani vsi tadanji korarji Lavantinske cerkve, od katerih sta le še dva živa, sedanji mil. knez in škof Lavantinski in častni korar, konjiški dekan g. Jož. Rozman. Lepi izgledi pastirjev so obilno število vernikov k tej bratovšini pripeljali. Sedaj je v tej glavni matici že nad 100.000 udov vpisanih. *)

Druge glavne družbine bukve so shranjene pri sv. Jožefu nad Celjem. Tamkaj je bilo do letošnjega praznika sv. slovanskih apostolov 17.298 udov vpisanih. Te dni so pa prejeli več sto novih udov, katere je „Zg. Danica“ nabrala. Pri sv. Jožefu je tudi društveni altar, na katerem se po želji rajnega ustanovnika te bratovšine vsako leto v praznik sv. Cirila in Metoda prav slovesna božja služba za vse žive in mrtve ude te bratovšine opravlja. Vrh tega ima bratovšina še več podružnic, med kterimi je ona v Konjicah, ki šteje 544 udov. Srce vernemu Slovencu veselja poskoči, ako premisli, koliko molitev in dobrih del da se vsak dan za združenje v veri ločenih slovanskih bratov opravi. Kedar da bo Bogu dopadlo podreti zid, ki staroverce loči od rimsko-katoliške cerkve, tega nobeden človek ne ve. Zgodilo se pa bo, in se mora zgoditi, saj nam je

*) Tako mi je č. g. Horvat, misijonar pri sv. Jožefu v Celji povedal.

Dopisn.

Kristus obljubil, rekoč: „Če sta dva izmed vas na zemlji edinih misli o kakaj stvari, za kar prosita, zgodilo se jima bo de od mojega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 18, 19.) Ako že združena molitev dveh toliko premore, koliko še bo le združena molitev več kakor 100 tavžent bratov in sester bratovšine sv. Cirila in Metoda premogla! Zatoraj le ne opešati!

Misijon. V Zrečah so č. o. jezuiti 22. t. m. (tiho nedeljo) začeli sv. misijon, ki bo 8 dni trajal. To je že tretji misijon, katerega isti neutrudljivi misijonarji v konjiški dekaniji vodijo. L. 1866 so bili na Prihovi, l. 1867 pa v Konjicah. V Ločah so deset let poprej vodili ljudski misijon č. Lazaristi od sv. Jožefa pri Celju.

Ne odlagaj sv. spovedi na slednjo uro! — V bolnišnici mariborski je ta mesec umrl delavec iz slov. Goric, Fr. Fekonja, kteri se nikakor ni hotel spovedati. Spovednik ga silno prigovarja na spoved, bolenik pa mu odgovarja: „Prosim ne nadlegujte in ne mučite me, saj vidite, da se ne morem spovedati!“ To se je godilo popoldan ob četrtri uri. Spovednik je menil, da bo lep izgled drugih bolnih trdovratneža spreobrnili, in je ravno v tisti izbi več bolnih preskrbel s sv. zakramenti. Potem se vrne zopet k omenjenemu boleniku in ga prosi za božjo voljo, naj bi se vendar spovedal, sicer bo prepozno. Bolenik pa odgovarja: „Ko bi moral umreti, bi mi dali piti in jesti, kar koli poželim; zdaj pa že tri dni nisem vina videl, — ne bom umrl ne!“ — Spovednik odide žalosten in hoče zvečer še enkrat poskusiti spreobrniti ga; ali prepozno je bilo! Ob sedmi uri zvečer je nagle smrti umrl. — Učimo se iz tega, ne zanemarjati milosti pokore, dokler jo še usmiljeni Bog ponuja.

Gospodarske stvari.

Posnetki iz gozdne postave za vojvodstvo Štajersko.

II. Oddelk.

O pospravljanju gozdnih pridelkov.

Vsak zemljišni lastnik je dolžen gozdne pridelke po svojih zemljiščih pospravljati, in le takrat, če se to zgoditi ne more ali je le z neprijetno velikimi stroški mogoče, se sme tudi po tujih zemljiščih to goditi, vendar na najmanj škodljivi način. Narejena škoda se mora povrniti.

O potrebi spravljavanja gozdnih pridelkov čez tuja zemljišča in o odškodnini razvoja nižja politična oblastnija.

Nad razsodbo te oblastnije zamore stranka rekurirati do višje oblastnije, in če se tudi po tem potu porazumljenje ne doseže, se sme redna pravna pot nastopiti. Kakor hitro je pa predbežno